

Wen er niet aan

The Handmaid's Tale – Margaret Atwood

door Karin Giphart

Perhaps he's reached that state of intoxication which power is said to inspire, the state in which you believe you are indispensable...

Mocht je denken dat het hier over DSK gaat, of over Schwarzenegger... dit is een citaat uit de roman *The Handmaid's Tale*, uit de tijd waarin het conservatisme van Reagan en Thatcher regeerde en de angst voor een derde wereldoorlog prevaleerde. Margaret Atwood schreef een aangrijpend *worst-case* scenario, een fictief persoonlijk relaas in de nabije toekomst, maar gebaseerd op daadwerkelijk bestaande gemeenschappen waarin met name vrouwen er bekaaid van afkomen. Nu ben ik – afgestudeerd op Atwood's unieke schrijfstijl in haar korte verhalen - een groot fan van haar literaire werk, maar dit boek vind ik bijzonder eng. Het meest beklemmende is niet eens het verhaal zelf, nee, het is dat het boek allesbehalve gedateerd aanvoelt.

It was after the catastrophe, when they shot the President and machine-gunned the Congress and the army declared a state of emergency. They blamed it on the Islamic fanatics, at the time... That was when they suspended the Constitution. They said it would be temporary.

Schreef ze in 1985, maar het sluit naadloos aan bij de huidige economische en maatschappelijke onrust alsmede bij de angsten daarover. Wie was er niet opgelucht toen bleek dat de aanslagen in Noorwegen niet door Islamitische terroristen waren gepleegd? Ik zelf was geraakt door de Noorse minister-president die niet meteen het moment greep om de burgerrechten in te perken, maar die de volgende dag opriep tot een open gemeenschap.

Het toeval wilde dat ik de roman herlas in de week dat ik ook *Ons Soort Mensen* van Marjolijn Februari las. Hierin citeert Februari eerst Fay Weldon: 'Je went aan alles'(1984!) en vervolgens Christopher Lasch, met *the culture of survivalism*. Dat de moderne mens de grote gevaren voor lief neemt en zich op het redden van zijn eigen hachje concentreert. Dat is precies wat de verteller in *The Handmaid's Tale* doet. De lezer wordt een verhaal ingezogen van een jonge vrouw met prachtige beschrijvingen van haar nieuwe leven, van haar oude leven, van haar feministische moeder tegen wie ze zich afzette en van haar beste vriendin die een symbool van verzet wordt.

Toen ik het boek meer dan vijftien jaar geleden las, keek ik voornamelijk beroepsmatig naar de kracht van haar pen en haar spitsvondige verteltechnieken. Nu zie ik de urgentie van haar verhaal. Hebben we nog steeds een partij in Nederland die vrouwen hun kiesrecht probeert te ontnemen? Houd religie buiten de regering! Want zodra religie zich met staatszaken gaat bemoeien, worden de rechten van vrouwen geschonden.

Ik ben weer even wakker geschud. Dank je, Atwood. Ik heb je eens beloofd om mijn scriptie toe te sturen. Misschien moet ik dat maar eens doen, met dit stukje erbij.

The Handmaid's Tale, Margaret Atwood, Vintage Books (vertaald als *Het Verhaal van de Dienstmaagd*, Prometheus)

Karin Giphart vraagt Aukelien Weverling om volgende maand de feministische bibliotheek te vullen.